

NOTAT

Dato: 26. oktober 2021

Sag: 21/11383-2

Sagsbehandler: /JKM/VKH

Møde mellem Erhvervsministeriets departement og Nykredit den 27. oktober 2021

**KONKURRENCE- OG
FORBRUGERSTYRELSEN**

I tilknytning til Erhvervsministeriets departements møde med Nykredit den 27. oktober 2021 kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen oplyse følgende:

ERHVERVS MINISTERIET

Baggrund om realkredit

Nedenfor følger en beskrivelse af udvalgte forhold på realkreditområdet.

I forbindelse med Konkurrencerådets rapport om konkurrencen på realkreditmarkedet fra august 2017 fandt rådet, at distributionsforholdene på realkreditmarkedet er relativt fastlåste, da stort set alle pengeinstitutter har en fast formidlingsaftale med blot ét realkreditinstitut – enten via koncernforbindelser eller via Totalkredits samarbejdsaftale. Endvidere fandt rådet, at der er tale om et meget koncentreret marked, hvilket kan gøre det vanskeligt at opretholde en effektiv konkurrence, både fordi markedet er præget af forhold, der hæmmer konkurrencen mellem eksisterende aktører, og fordi der er forholdsvist store adgangsbarrierer på realkreditmarkedet.

Rapporten nævner endvidere, at det er en adgangs- og ekspansionsbarriere, at realkreditinstitutterne er afhængige af kunder formidlet fra detailbankerne. Således står de koncernforbundne banker og bankerne med Totalkredits samarbejdsaftale i alt for 95 procent af kundeformidlingen på realkreditmarkedet. Dvs. alle realkreditudbydere har behov for et pengeinstitut for at nå ud til kunderne og få formidlet deres lån.

Endvidere anføres det, at Nykredit har aftaler om formidling af realkreditlån via Totalkredit med et stort antal små og mellemstore banker. Formidlingsbankerne er uafhængige af Nykredit/Totalkredit, og de senere år har formidlingsbankerne fået 40-50 pct. af Totalkredits bidrag udbetalt i formidlingsprovision.

Nærmere om Totalkredit-samarbejdet og samarbejdssaftalen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens redegørelse fra januar 2021 om *Realkredit- og prioritetslån* fandt blandt andet, at Nykredit er den største aktør på realkreditområdet med en markedsandel på 47 pct. målt på udlån i første halvår 2020.

Nykredit har siden 2003 ejet Totalkredit. Baggrunden for fusionen var, at Nykredit havde oplevet faldende markedsandele trods et komplet produkt-sortiment, og kunne således ved opkøbet af Totalkredit opnå en række stor-driftsfordele samt adgang til banker som distributionskanal gennem en samarbejdsaftale. Samarbejdsaftalen forpligtede de uafhængige pengeinstitutter til at formidle realkreditlån for Totalkredit mod løbende provision.

I forbindelse med fusionen mellem Nykredit og Totalkredit i 2003 konkluderede Konkurrencerådet, at priskonkurrencen på markedet for realkreditlån med pant i ejerboliger og fritidshuse var meget begrænset. Konkurrencerådet vurderede samtidig, at den øgede koncentration efter fusionen kunne medføre prisstigninger, hvorfor fusionen blev godkendt på baggrund af en række tilsagn fra Nykredit.

Bestemmelserne i samarbejdet mellem Nykredit og pengeinstitutterne har tillige været omtalt i pressen, hvor bl.a. reguleringen af pengeinstitutternes provisionsbetalinger har været genstand for interesse: <https://ib.dk/hemmelig-bankaftale-bremser-konkurrence-paa-realkreditlaan/>. Det fremgår af artiklen, at

”Vælger en bank (der samarbejder med Nykredit, red) en anden leverandør, fritstilles banken for de tidligere garantier, men så ophører Totalkredit med at betale alle ”fremtidige provisionsbetalinger til det udtrædende pengeinstitut på de formidlede lån,” som det fremgår af aftalen.”

Det fremgår videre, at:

””Ingen banker har lyst til at gøre andet end at blive i Totalkredit-samarbejdet. Det koster for meget at træde ud og indgå i et samarbejde med en anden realkreditleverandør. For de indtægtsstrømme, der er nu, betyder at snuden bliver holdt oven vande på bankerne i en svær tid. Det er en konkurrencebegrænsning,” lyder det fra en kilde med nøje kendskab til forløbet.”

Generelle bemærkninger om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens processer i forbindelse med konkurrencesager:

Konkurrencerådet og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør tilsammen en uafhængig konkurrencemyndighed. Det gælder bl.a. ved sager, der angår konkurrencebegrænsende aftaler, jf. konkurrencelovens § 6/TEUF artikel 101, og/eller misbrug af dominerende stilling, jf. konkurrencelovens § 11/TEUF artikel 102.

En virksomhed kan klage til Konkurrenceankenævnet over Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrencerådets afgørelser efter konkurrencelovens § 6 og/eller § 11. Konkurrenceankenævnet efterprøver i så fald, om der er faktisk og juridisk grundlag for afgørelsen. Hvis virksomheden

ikke får medhold i Konkurrenceankenævnet, kan den indbringe Konkurrenceankenævnets afgørelse for domstolene.

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har besluttet, at der skal indledes en konkurrencesag, vil styrelsen som det første processuelle skridt sende en ”meddelelse om betænkeligheder” til virksomheden.

Meddelelsen om betænkeligheder har to formål: dels at orientere virksomheden om, hvilke konkurrenceretlige forhold Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger i forhold til virksomheden, dels at involvere virksomheden tidligt i sagen med henblik på at skabe dialog mellem virksomheden og styrelsen. I forlængelse af at meddelelsen om betænkeligheder sendes vil virksomheden, bliver virksomheden anmodet om at komme med sine bemærkninger til meddelelsen og får mulighed for at afholde et møde, hvor meddelelsen kan drøftes med styrelsen.

En konkurrencesag tager ofte lang tid at gennemføre, men bl.a. god dialog mellem virksomheden og styrelsen kan medvirke til, at en sag måske vil kunne afsluttes på en mere hurtig og smidig måde. Der er derfor i processen for en konkurrencesag fx mulighed for, at en virksomhed kan afgive tilsagn til løsning af konkurrencemyndighedernes konkurrencemæssige betænkeligheder, hvorved sagen kan afsluttes hurtigere. Muligheden for tilsagn følger af konkurrencelovens § 16 a.

I forbindelse med sagsbehandlingen er det normalt for styrelsen at gennemføre markedsundersøgelser, hvor der indhentes oplysninger, data etc. fra øvrige aktører i markedet, dvs. konkurrenter, leverandører og kunder. Markedsundersøgelser kan både be- og afkræfte styrelsens hypoteser i en sag. Undersøgelserne kan således også falde ud til fordel for den indklagede virksomhed.

Selv om der ofte kan være uenighed om, hvordan en sag skal vurderes, lægger styrelsen stor vægt på at være lydhør og på, at virksomheder har god mulighed for at give sine synspunkter til kende. Ved sager, der forelægges Konkurrencerådet, har virksomheder – forud for at der træffes afgørelse – mulighed for at fremlægge sine synspunkter for rådet.

Inden der træffes afgørelser i konkurrencesager, foretager styrelsen en omfattende intern kvalitetssikring, som bl.a. indbefatter, at der i sagerne altid er erfarne medarbejdere som sparringpartnere, og sagerne gennemgår undervejs et peer review foretaget af medarbejdere, som ikke tidligere har været involveret i sagerne. Da konkurrenceloven er baseret på EU-regler, skal sager afgjort i Danmark som udgangspunkt afgøres på samme måde, som de ville være blevet i EU. Derfor undersøger og sammenligner styrelsen ofte retspraksis fra lignende sager i andre europæiske lande.

Forud for at Konkurrencerådet træffer afgørelse i en sag, vil udkastet til afgørelse blive sendt i høring hos virksomheden med en frist på 6 uger for at afgive et høringssvar, jf. konkurrencelovens § 15 a, stk. 3.

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i en sag skal anvende de EU-retlige konkurrenceregler, så vil EU-Kommissionen tillige blive hørt i sagen.

Hvis en virksomhed undervejs i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens behandling af en sag er utilfreds med styrelsens processuelle skridt, herunder vurderinger etc. i forbindelse med anmodning om aktindsigt, så kan virksomheden ligeledes – og vel at mærke undervejs – indbringe forholdet for Konkurrenceankenævnet.

Konkurrencemyndighedernes håndhævelse af konkurrenceloven har til formål at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence til gavn for virksomheder og forbrugere, jf. konkurrencelovens § 1. Styrelsens sigte er således den virksomme konkurrence på markedet og dermed i sidste ende slutkunderne, herunder forbrugere. Styrelsens sigte er således ikke at tilgodese enkeltvirksomheder, specifikke konkurrenter til indklagede virksomheder etc.

Overtrædelser af konkurrenceloven er meget skadelige og derfor tilsvarende alvorlige. På et marked med effektiv konkurrence konkurrerer virksomheder om at tilbyde de skarpeste priser og den bedste kvalitet. Det er til skade for konkurrenterne, forbrugerne og samfundet, når konkurrencen sættes ud af spil eller ikke er så effektiv, som den kunne være.